

EHEAROME2020

Rimsko ministarsko priopćenje

19 STUDENOGA 2020

EUROPEAN
Higher Education Area

bologna
process

ITALIAN **BFUG** SECRETARIAT
2018-2020

Translated within the Erasmus+ project “[IN-GLOBAL Enhancing Knowledge of the EHEA and Global Dialogue](#)” in 2023.

The original version of the Rome Communiqué and its annexes are available on the website of the European Higher Education Area:

<https://ehea.info/page-ministerial-conference-rome-2020>

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Mi, ministri zaduženi za visoko obrazovanje, sastavši se na *online* konferenciji 19. studenoga 2020. godine, slavimo sve što je postignuto u dvadeset i jednu godinu od potpisivanja Bolonjske deklaracije. Potvrđujemo preuzetu obvezu da razvijemo inkluzivnije, inovativnije, povezanije i otpornije Europsko područje visokog obrazovanja (EHEA).

Zahvaljujemo Italiji na ključnoj ulozi u pripremi naše konferencije, što su bili njezin domaćin i prilagodili je izazovima pandemije bolesti COVID-19.

EHEA predstavlja jedinstven oblik suradnje, izgrađen na povjerenju, gdje tijela javne vlasti i dionici sustava visokog obrazovanja zajedno rade kako bi utvrdili i postigli zajedničke ciljeve. Zahvaljujući raznolikosti naših kultura, jezika i okruženja te našem zajedničkom opredjeljenju za postizanjem kvalitete, transparentnosti i mobilnosti, naši sustavi visokog obrazovanja nude mogućnosti za učenje, poučavanje, istraživanje i inovacije koji su bez premca.

Naša se društva suočavaju s izazovima bez presedana povezanim sa širenjem i posljedicama bolesti COVID-19 po cijelom svijetu. Pandemija je pokazala koliko smo međusobno ovisni i ranjivi. Dokazala je da smo svi dio jednog svijeta u kojem je ljudska solidarnost imperativ. Uvelike cijenimo i prepoznajemo napore zajednice visokog obrazovanja da odgovori na te izazove te potvrđujemo naša nastojanja da pružimo inkluzivno i kvalitetno visoko obrazovanje koje u potpunosti ispunjava svoju svrhu i u vremenu krize.

Odlučni smo u namjeri da omogućimo našim visokim učilištima da se uključe u društvo kako bi se zajednički suočili s višestrukim prijetnjama globalnoga mira, demokratskim vrijednostima, slobodi informiranja, zdravlju i dobrobiti – ne samo onima koje je stvorila ili pogoršala pandemija. Obvezujemo se da ćemo nastaviti i povećati naše ulaganje u obrazovanje, da osiguramo odgovarajuće financiranje visokih učilišta kako bi pronašla rješenja za trenutnu krizu, oporavak nakon krize i općenito prelazak na zelena, održiva i otporna gospodarstva i društva.

Preuzimamo obvezu nadvladavanja društvenih nejednakosti koje još uvijek ograničavaju postizanje potpuno inkluzivne EHEA-e. Digitalizacija je omogućila većini naših sustava nastavak rada za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, iako je pojačano korištenje digitalnih alata razotkrilo određena ograničenja. Svojim iskustvom transnacionalne i međunarodne suradnje i istraživanja, visoko obrazovanje mora preuzeti vodeću ulogu u ispitivanju i davanju savjeta o mogućnostima rješavanja i nadvladavanja ovih ograničenja.

S odlučnošću i optimizmom gledamo prema 2030. godini, uvjereni da ćemo uspjeti potaknuti učinkovitiju suradnju i bliski dijalog među našim zemljama, našim sustavima visokog obrazovanja i visokim učilištima te sa širom zajednicom visokog obrazovanja.

Sa zadovoljstvom primamo San Marino kao novu članicu EHEA-a. San Marino će dobiti potporu za provedbu svojih obveza u sklopu dogovorenog plana.

Naša vizija

Europski prostor visokog obrazovanja vidimo kao područje u kojemu se studenti, nastavno osoblje i osobe s diplomom mogu **slobodno kretati** kako bi studirali, poučavali i bavili se istraživanjima. **Prema našoj viziji u EHEA-i će se u potpunosti poštovati temeljne vrijednosti visokog obrazovanja i demokracije te vladavina prava.** Poticati će se kreativnost, kritičko razmišljanje, slobodno kretanje znanja te će se proširiti mogućnosti koje nudi tehnološki razvoj za učenje i poučavanje temeljeno na istraživanjima. Osigurat će se da naši sustavi visokog obrazovanja svim polaznicima ponude pravedne mogućnosti u skladu s njihovim potencijalom i težnjama. Prepoznavamo da će postizanje tog cilja zahtijevati donošenje politika i provođenje mjera u sklopu naših nacionalnih okvira, od kojih će neke izlaziti iz okvira naših sustava visokog obrazovanja te će iziskivati prilagođavanje širih nacionalnih gospodarskih, financijskih i socijalnih strategija.

Kako bismo postigli našu viziju, obvezujemo se da ćemo do 2030. godine izgraditi inkluzivnu, inovativnu i povezanu EHEA-u, sposobnu poduprijeti održivu, kohezivnu i mirnu Europu:

- **Inkluzivnu**, jer će svaki pojedinac imati ravnopravan pristup visokom obrazovanju i potrebnu potporu za završetak studija i usavršavanja;
- **Inovativnu**, jer će uvesti novo i bolje povezano učenje, poučavanje te metode i postupke vrednovanja, blisko povezane s istraživanjem;
- **Povezanu**, jer će naši zajednički okviri i alati nastaviti olakšavati i osnaživati međunarodnu suradnju i reforme, razmjenu znanja te mobilnost osoblja i studenata.

Visoka učilišta imaju potencijal pokretanja glavnih promjena i to unapređivanjem znanja, vještina i kompetencija studenata i društva, kako bi pridonijela održivosti, zaštiti okoliša i drugim važnim ciljevima. Ona moraju pripremiti polaznike da **postanu aktivni, kritični i odgovorni građani** te im ponuditi mogućnosti cjeloživotnog učenja koje će podržati njihove uloge u društvu.

Visoko obrazovanje bit će ključni akter u **postizanju održivih razvojnih ciljeva Ujedinjenih naroda** (United Nations' Sustainable Development Goals - SDGs) do 2030. godine. Obvezujemo se pružiti potporu našim visokim učilištima da uspostave svoje obrazovne, istraživačke i inovacijske kapacitete kako bi podupirali ove temeljne globalne ciljeve i razvili resurse koji će osigurati da naši sustavi visokog obrazovanja pridonese ostvarivanju ciljeva Ujedinjenih naroda. Postizanje klimatske neutralnosti prijeko je potrebno za sve nas te se polaznici moraju pripremiti za nove „zelene“ poslove i aktivnosti. Potrebno im je nuditi mogućnosti nadogradnje vještina i usvajanja novih vještina uz perspektivu cjeloživotnog učenja te im omogućiti da razvijaju i primjenjuju nove tehnologije i pristupe.

Kvalitetno obrazovanje i dalje će biti glavno obilježje EHEA-e. Snažnu kulturu **akademskog i znanstvenog integriteta** koja sprječava sve oblike akademskih prevara i izvrtanja znanstvenih istina podupirat će sva visoka učilišta i sve javne vlasti.

Temeljne vrijednosti

Potvrđujemo svoju predanost promicanju i zaštiti **naših zajedničkih temeljnih vrijednosti diljem EHEA-e uz pojačan politički dijalog i suradnju**, kao prijeko potrebnih temelja kvalitetnog učenja, poučavanja i istraživanja te demokratskih društava. Obvezujemo se podržavati institucijsku autonomiju, akademske slobode i integritet, sudjelovanje studenata i osoblja u upravljanju visokim obrazovanjem te javnu odgovornost visokog obrazovanja i za visoko obrazovanje.

Pozivamo BFUG da razvije **okvir** za poboljšanje temeljnih vrijednosti EHEA-e koji će poticati samopropitivanje, konstruktivni dijalog i suradničko učenje između nacionalnih tijela, visokih učilišta i organizacija koje se bave visokim obrazovanjem te da u isto vrijeme omogući vrednovanje u kojoj mjeri naši sustavi te aktivnosti poštuju i provode. Usvajamo definiciju akademskih sloboda kao sloboda akademskog osoblja i studenata da se bave istraživanjem, poučavanjem, učenjem i komuniciranjem u društvu i s društvom bez uplitanja ili straha od represalija. (*Prilog I*).

Potvrđujemo naše opredjeljenje da potičemo etičnost, transparentnost i integritet u obrazovanju i istraživanju i putem njih te uočavamo da Platforma o etici, transparentnosti i integritetu u obrazovanju Vijeća Europe (ETINED) nudi mogućnosti suradnje za sve članove EHEA-e, konzultativne članove i partnere kako bi se postigao ovaj cilj.

Gradeći budućnost

inkluzivna EHEA

Socijalno inkluzivno visoko obrazovanje ostat će srž EHEA-e i zahtijevat će pružanje mogućnosti i potpore za pravednu inkluziju pojedinaca iz svih dijelova društva. Polaznici različitoga socioekonomskog, profesionalnog, kulturnog i obrazovnog podrijetla moraju imati mogućnosti i alate da u bilo kojem razdoblju života pronađu i iskoriste obrazovne mogućnosti koje će im biti najkorisnije.

Obvezujemo se da ćemo jačati socijalnu inkluziju i unapređivati kvalitetno obrazovanje, u potpunosti koristeći nove mogućnosti koje donosi digitalizacija. Dok se naša društva povećano oslanjaju na inovativne tehnologije, uključujući umjetnu inteligenciju, moramo osigurati da se pridržavaju etičkih standarda i ljudskih prava te da potiču inkluziju. Prepoznavamo da digitalizacija ne nudi rješenja „jedan model za sve” te pozivamo BFUG da predloži načine na koje će svi polaznici imati koristi od nove tehnologije.

Usvajamo **“Načela i smjernice za jačanje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Europskom prostoru visokog obrazovanja”** (*Prilog II*) temeljene na proširenom razumijevanju socijalne dimenzije i obvezujemo se da ćemo ih provoditi u našim sustavima. Uključit ćemo se u sveobuhvatan politički dijalog o načinu pune provedbe načela i smjernica na nacionalnoj razini. Podržat ćemo naša visoka učilišta u nastojanju da ih integriraju u svoju institucijsku kulturu i temeljne misije: učenje i poučavanje, istraživanje i inovacije, cirkulacija znanja i otvaranje prema zajednici te vođenje i upravljanje visokim učilištima. Pozivamo BFUG da nam 2024. godine podnese izvješće o poduzetim koracima i povezanim mjerama nadgledanja kako bi se osiguralo praćenje temeljeno na dokazima.

Prepoznavamo važnost zaštite studentskih prava zakonodavstvom; obvezujemo se da ćemo ih razvijati i davati im potporu u nacionalnim sustavima u sklopu posebnih mjera i struktura kao što su studentski pravobranitelji ili slična rješenja koja već postoje u mnogim zemljama EHEA-e. Obvezujemo se da ćemo omogućiti takve mjere u našim državama i sustavima visokog obrazovanja te potaknuti suradnju s Europskom mrežom pravobranitelja u visokom obrazovanju (ENOHE).

Inovativna EHEA

Dajemo potporu našim visokim učilištima u jačanju njihove potrage za **rješenjima za izazove s kojima se suočavaju naša društva. Društvene, humanističke i kreativne znanosti i umjetnosti** moraju i dalje igrati svoju ključnu ulogu dajući dubinu našim životima i omogućavajući nam razumijevanje i djelovanje u svijetu koji se mijenja. Naša visoka učilišta moraju se uključiti u lokalne zajednice radi zajedničkih aktivnosti koje su obostrano korisne i društveno odgovorne.

Bit će potrebno **brzo nadograđivanje znanja, vještina i kompetencija** kako bi se odgovorilo na izazove i poboljšalo mogućnosti koje donosi novo desetljeće. Visoka učilišta nastaviti će širiti svoju obrazovnu ponudu i uvesti novosti u sadržaje i načine izvođenja nastave kako bi odgovorila rastućoj potrebi za inovativnim i kritičkim mišljenjem, emocionalnom inteligencijom, vodstvom, timskim radom i sposobnostima rješavanja problema, kao i poduzetničkim stajalištima.

Fleksibilni i otvoreni putevi učenja, dio izvorne inspiracije za Bolonjski proces, važni su aspekti **učenja usmjerenog na studenta** i u našim je društvima potražnja za njima u porastu. Uz programe koji omogućuju stjecanje cjelovite kvalifikacije, mnoga visoka učilišta nude ili planiraju ponuditi **manje jedinice učenja** koje omogućuju polaznicima da razviju ili nadgrade svoje kulturne, profesionalne i transverzne vještine i kompetencije u različitim razdobljima života. Pozivamo BFUG da istraži kako i u kojoj mjeri ove **manje, fleksibilne jedinice, kao i one koje vode do stjecanja mikrokvalifikacija**, naša visoka učilišta mogu definirati, razvijati, primjenjivati i priznavati uz upotrebu alata EHEA-e.

Usvajamo "**Preporuke nacionalnim tijelima za unapređenje učenja i poučavanja u visokom obrazovanju u EHEA-e**" (**Prilog III**) i obvezujemo se da ćemo ih slijediti, dajući potporu visokim učilištima u daljnjoj primjeni učenja i poučavanja usmjerenog na studenta. Preporuke obuhvaćaju pojačanu potporu svim polaznicima te nastavnom i nenastavnom osoblju. Nastavno osoblje, uključujući mlađe nastavno osoblje, treba stabilne mogućnosti zapošljavanja i razvijanja karijere, podjednako prihvaćanje poučavanja i istraživanja, atraktivne uvjete rada, pristup suvremenom razvoju osoblja te priznavanje svojih postignuća. U svakom ćemo pogledu poticati dijalog i suradnju na području učenja i poučavanja u našim nacionalnim sustavima i na razini EHEA-e.

Obvezujemo se da ćemo podržavati visoka učilišta u korištenju digitalnih tehnologija za učenje, poučavanje i vrednovanje, kao i za akademsku komunikaciju i istraživanje te ulagati u **razvoj digitalnih vještina i kompetencija za sve**. Obvezujemo se razvijati otvorenu znanost i obrazovanje kako bismo omogućili razmjenu znanja i **materijale s otvorenim licencijama** koji se mogu lako dijeliti među dionicima u visokom obrazovanju, koji ih mogu prilagoditi i prenamijeniti za svoje potrebe.

Povezana EHEA

Suradnja i mobilnost povezuju naše sustave i potiču razvoj interkulturnih i lingvističkih kompetencija, šire znanje i razumijevanje našeg svijeta. Izravni kontakti i sinergija među različitim kulturama i sustavima visokog obrazovanja zbog mobilnosti osoblja i studenata pridonose izvrsnosti i značaju visokog obrazovanja u EHEA-i, čineći ga atraktivnim i konkurentnim na globalnoj razini. Potvrđujemo važnost i koristi fizičke mobilnosti za studente, doktorande i osoblje. Unatoč trenutačnim teškoćama povezanim uz pandemiju bolesti COVID-19, potvrđujemo naš cilj da najmanje **20% osoba koje završavaju studij u EHEA-i** iskusi boravak u inozemstvu radi razdoblja studija ili osposobljavanja i **dalje se obvezujemo da ćemo omogućiti svim polaznicima da steknu međunarodne ili interkulture kompetencije uz internacionalizaciju kurikuluma** ili sudjelovanje u **inovativnim međunarodnim okolišima** u svojim matičnim visokim učilištima te da iskuse neki oblik mobilnosti, bilo u fizičkom, digitalnom (virtualnom) ili miješanom obliku.

Digitalna rješenja olakšat će sigurnu, učinkovitu i transparentnu **razmjenu podataka**. Potrebni su zajednički pristupi digitalnoj tehnologiji kako bi se unaprijedilo priznavanje, osiguravanje kvalitete i mobilnost. Pozivamo BFUG da prikaže postojeća i pronađe nova rješenja za poboljšanje interoperabilnosti digitalnih sustava i razmjene podataka o studentima i institucijama uz potpuno poštovanje privatnosti i sigurnosti, uzimajući u obzir iskustva Europske studentske kartice i ostalih inicijativa.

Dublja suradnja između visokih učilišta pomoći će ostvarivanju spomenutih ciljeva uza zajedničko poučavanje i istraživanje. Težit ćemo uklanjanju prepreka za suradnju na nacionalnim razinama i omogućiti visokim učilištima na području EHEA-e da od toga imaju koristi. Savezi formirani u sklopu **Inicijative Europskih sveučilišta** predstavljaju važan način istraživanja dublje, sustavne suradnje većih razmjera, koja se može pokazati korisnom za uočavanje i prevladavanje prepreka bližoj transnacionalnoj suradnji između visokih učilišta u budućnosti.

Provedba

Primamo na znanje rezultate opisane u **Izvešću o provedbi Bolonjskog procesa** o napretku koji je postignut u posljednja dva desetljeća. Postignuća su impresivna. Unatoč tome, potrebno je više truda kako bi se jamčilo da EHEA bude izgrađena na jakim temeljima, sposobna podržavati povezano, inovativno i inkluzivno visoko obrazovanje u nadolazećem desetljeću.

Računamo na stalnu potporu Programa Erasmus i drugih programa mobilnosti i suradnje kao potpore našim preuzetim obvezama.

U Pariškome ministarskom priopćenju iz 2018. godine odlučili smo uložiti poseban napor da se dovrši provedba triju „**ključnih obveza**“ prijeko potrebnih za funkcioniranje EHEA-e: primjena kvalifikacijskih okvira i kreditnih bodova, primjena Konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija na području Europe i dopunske isprave o studiju te osiguravanje kvalitete uz primjenu Standarda i smjernica za osiguravanje kvalitete u Europskome prostoru visokog obrazovanja (ESG).

Ponovno potvrđujemo našu odlučnost da se ključne obveze u potpunosti primjenjuju. Pozivamo BFUG da nastavi primjenjivati **metodu suradničkog učenja** kako bi se ostvario ovaj cilj. Obvezujemo se na daljnje sudjelovanje i doprinos u ovom nastojanju.

Obvezujemo se da ćemo dovršiti i dalje nastaviti razvijati **Nacionalne kvalifikacijske okvire** kompatibilne s **meta okvirom kvalifikacija Europskog prostora visokog obrazovanja (QF – EHEA)** i pozivamo BFUG da ažurira kriterije povezivanja koji bi u većoj mjeri uključivali kolegijalne preglede nacionalnih izvješća. Dajemo ovlast **Mreži korespondenata za kvalifikacijske okvire** da nastavi svoj rad, pridonoseći daljnjem razvoju meta okvira kvalifikacija Europskog prostora visokog obrazovanja i povezivanju nacionalnih kvalifikacijskih okvira s njime.

Jačat ćemo provedbu **Lisabonske konvencije o priznavanju Vijeća Europe/UNESCO-a** i primjenjivati njezina načela na kvalifikacije i razdoblja studija izvan EHEA-e, koristeći zajedničke kriterije vrednovanja i izvješća, u suradnji s Odborom za Lisabonsku konvenciju o priznavanju i ENIC/NARIC mrežom.

Omogućit ćemo **automatsko priznavanje akademskih kvalifikacija i razdoblja studija u sklopu EHEA-e** da se studenti, osoblje i osobe s diplomom mogu slobodno kretati kako bi studirali, poučavali i istraživali. Napraviti ćemo potrebne promjene u zakonodavstvu kako bi jamčili automatsko priznavanje na razini sustava za kvalifikacije koje su izdane u zemljama EHEA-e, u kojima je osiguravanje kvalitete usklađeno s ESG-em i u kojima su uspostavljeni potpuno funkcionalni nacionalni kvalifikacijski okviri. Također potičemo primjenu usuglašenih i sigurnih sustava digitalnog certificiranja i komunikacije kao što su lanci blokova te daljnji razvoj Baze podataka o ishodima vanjskog osiguravanja kvalitete (Database of External Quality Assurance results - DEQAR) kako bi se olakšalo automatsko priznavanje.

Obvezujemo se da ćemo revidirati vlastito zakonodavstvo, propise i praksu kako bismo jamčili pravedno priznavanje kvalifikacija izbjeglica, raseljenih osoba i osoba u situaciji sličnoj izbjegličkoj, čak i slučajevima kada kvalifikacije ne mogu biti potpuno dokumentirane, u skladu s člankom VII. Lisabonske konvencije o priznavanju. Pozdravljamo **Europsku kvalifikacijsku putovnicu za izbjeglice** i podržat ćemo daljnje širenje njezine upotrebe u našim sustavima.

Prepoznavamo napredak napravljen u razvoju **sustava osiguravanja kvalitete** usklađenih sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskome prostoru visokog obrazovanja (ESG) i obvezujemo se da ćemo ukloniti preostale prepreke, uključujući one koje su povezane uz prekogranično djelovanje agencija registriranih u EQAR-u te primjenu Europskog pristupa osiguravanju kvalitete združenih studija. Obvezujemo se da ćemo jamčiti da naši postupci vanjskog osiguravanja kvalitete obuhvaćaju transnacionalno visoko obrazovanje u EHEA-i te da se primjenjuju standardi koji su istovjetni nacionalnima. S obzirom na potrebu veće fleksibilnosti i otvorenosti puteva učenja te na potrebu manjih jedinica učenja i veće sinergije između visokih učilišta, potičemo poboljšanje **primjene ESG-a kako bi se podržale inovacije u visokom obrazovanju i osiguravanje njegove kvalitete**.

Obvezujemo se da ćemo jačati suradnju s **Europskim istraživačkim prostorom**. Pozivamo BFUG da blisko surađuje s Odborom za europski istraživački prostor i inovacije (ERAC) kako bi se poboljšala sinergija i usklađivanje politika u području obrazovanja, istraživanja i inovacija. Fokus će biti, uz ostalo, na razvoju učenja temeljenog na istraživanju, koje jamči akademske i znanstvene slobode te pridonosi postizanju održivih razvojnih ciljeva Ujedinjenih naroda.

Obvezujemo se da ćemo **graditi povezaniju i održiviju zajednicu visokog obrazovanja**, koja potiče inkluziju, komunikaciju, suradnju i solidarnost, ključne za značaj i izvrsnost buduće EHEA-e. Kako bismo to postigli obvezujemo se da ćemo naše nacionalne sektore visokog obrazovanja informirati i uključivati u postignuća EHEA-e te da ćemo blisko surađivati s udruženjima i mrežama studenata i visokog obrazovanja na razvoju i provedbi nacionalnih reformi. Prepoznamo važnost širokih konzultacija koje se provode da bi se identificirali prioriteti za budućnost EHEA-e i pozivamo BFUG da na razini EHEA-e organizira događaje kao što su **transnacionalni seminari, radionice i rasprave** u kojima će sudjelovati šira zajednica visokog obrazovanja (studenti, nastavno osoblje i vanjski dionici) kako bi se povela rasprava o sadašnjim i budućim ciljevima te istražili načini da se oni ostvare suradnjom.

EHEA u globalnom okruženju

Budući da je pandemija bolesti COVID-19 onemogućila održavanje Globalnog *Policy Forum*a kako je predviđeno, zadovoljni smo da naša konferencija uključuje globalnu sesiju. Ponovno se obvezujemo na međunarodni dijalog o vrijednostima, politikama i reformama u visokom obrazovanju, polazeći od iskustava EHEA-e i ostalih područja na svijetu te pozivamo BFUG da dalje razvija i jača Globalni dijalog u nadolazećem razdoblju.

Pozdravljamo usvajanje **Globalne konvencije UNESCO-a o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija i obvezujemo se da ćemo je bez odgađanja ratificirati** kako bismo omogućili pravedno priznavanje kvalifikacija i razdoblja studija stečenih izvan EHEA-e, primjenjujući podudarne kriterije vrednovanja i izvješća Lisabonske konvencije o priznavanju.

Prihvaćamo uključivanje globalnih vrijednosti različitosti i društvene i građanske odgovornosti u nedavno ažuriranu povelju **Magna Charta Universitatum**.

Zaključak

Pozivamo BFUG da pokrene aktivnosti i prioritete za sljedeće desetljeće čiji je opći cilj uspostavljanje **Europskog prostora visokog obrazovanja koji ispunjava našu viziju i ostvaruje naše ciljeve do 2030. godine**. Za našu konferenciju 2024. godine zadužujemo BFUG da izradi izvješće o provedbi koje će ocijeniti napredak u ostvarivanju naših dogovorenih obveza.

Sa zahvalnošću prihvaćamo ponudu Albanije da bude domaćin sljedeće Ministarske konferencije EHEA-e i Globalnog *Policy forum*a 2024. godine.

Prilozi

- **Prilog I.** Rimskoga ministarskog priopćenja: Izjava o akademskim slobodama
- **Prilog II.** Rimskoga ministarskog priopćenja: Načela i smjernice za jačanje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Europskom prostoru visokog obrazovanja
- **Prilog III.** Rimskoga ministarskog priopćenja: Preporuke nacionalnim tijelima za unapređenje učenja i poučavanja u visokom obrazovanju u EHEA-i.

Co-funded by
the European Union

This translation is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

